سُورَةُ يُوسُفَ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡمُبِينِ ١ سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە، ئەو ئایەتانەی لەم سوورەتەدا
هاتووە چەند ئایەتێکی ئەو قورئانە ڕوون و ئاشکرایەیە. إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ قُرۡءَٰنًا عَرَبِيّٗا لَّعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ٢
بەڕاستی ئێمە ئەم ئایەتانەمان دابەزاندووە لە شێوەی قورئانێکی پاراودا بە زمانی عەرەبی بۆ ئەوەی ئێوە لێی
تێبگەن و ژیریتان بخەنەکار. نَحۡنُ نَقُصُّ عَلَيۡكَ أَحۡسَنَ ٱلۡقَصَصِ بِمَآ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانَ وَإِن
كُنتَ مِن قَبۡلِهِۦ لَمِنَ ٱلۡغَٰفِلِينَ ٣ ئێمە چاکترین و جوانترین چیرۆك و بەسەرهاتت بۆ دەگێرینەوە ئەی محمد
ﷺ بەهۆی ئەم قورئانەی کە نیگامان کرد بۆ لای تۆ، لەکاتێکدا بێگومان تۆ لە پێش ئەم قورئانەدا لەم
بەسەرهاتە بێ ئاگا بوویت. إِذۡ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَٰٓأَبَتِ إِنِّي رَأَيۡتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوۡكَبٗا وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ
رَأَيۡتُهُمۡ لِي سَٰجِدِينَ ٤ کاتێك یوسف بەباوکی وت: باوکی بەڕێزم بێگومان من لە خەومدا یازدە ئەستێرە و
خۆرو مانگم بینی کڕنووشیان بۆ دەبردم. قَالَ يَٰبُنَيَّ لَا تَقۡصُصۡ رُءۡيَاكَ عَلَىٰٓ إِخۡوَتِكَ فَيَكِيدُواْ لَكَ كَيۡدًاۖ
إِنَّ ٱلشَّيۡطَٰنَ لِلۡإِنسَٰنِ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ٥ باوکی وتی: ڕۆڵە گیان خەوەکەت مەگێڕەوە بۆ براکانت، نەوەکو بەهۆی
ئەوەوە فێڵێکت لێبکەن و تووشی بەڵایەکت بکەن (چونکە ئەم خەوە داهاتوویەکی بڵند بۆ تۆ دەگەیەنێت،
ئەوانیش حەسوودیت پێدەبەن) بەڕاستی شەیتانیش دوژمنێکی ئاشکرای ئادەمیزادە..... وَكَذَٰلِكَ يَجۡتَبِيكَ
رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعۡمَتَهُۥ عَلَيۡكَ وَعَلَىٰٓ ءَالِ يَعۡقُوبَ كَمَآ أَتَمَّهَا عَلَىٰٓ أَبَوَيۡكَ
مِن قَبۡلُ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡحَٰقَۚ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ٦ ۞ بەو شێوەیەش خوای پەروەردگارت تۆ دیاری
دەکات و هەڵتدەبژێردیت (بۆ پێغەمبەرێتی) و هەندێك لێکدانەوەی خەوت فێر دەکات ونیعمەتەکانی خۆیت
بەسەردا تەواو دەکات و هەروەها بەسەر نەوەکانی یەعقوبیشدا، هەروەك چۆن پێشتر نیعمەت و پلەوپایەی
بڵندی بەخشی بەباپیرانت کە ئیبراهیم و ئیسحاقن، بەڕاستی پەروەردگارت زانا و دانایە. لَّقَدۡ كَانَ فِي يُوسُفَ
وَإِخۡوَتِهِۦٓ ءَايَٰتٞ لِّلسَّآئِلِينَ ٧ سوێند بەخوا بێگومان لەم ڕووداوەی یوسف و براکانیدا نیشانەی زۆری
(پێغەمبەرێتی محمدی) تێدایە بۆ کەسانێك پرسیار دەکەن لەو بارەیەوە (بەشوێن ڕاستێتی تۆدا دەگەڕێن). إِذۡ
قَالُواْ لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَىٰٓ أَبِينَا مِنَّا وَنَحۡنُ عُصۡبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ٨ کاتێك براکانی یوسف

وتیان: بەڕاستی یوسف و براکەی (بنیامین) لای باوکمان، لە ئێمە نازدارو خۆشەویستترن، لەکاتێکدا ئێمە
کۆمەڵێکی بەهێزین، بەڕاستی باوکمان لە سەرلێشێواویەکی ئاشکرادایە. ٱقۡتُلُواْ يُوسُفَ أَوِ ٱطۡرَحُوهُ أَرۡضٗا يَخۡلُ
لَكُمۡ وَجۡهُ أَبِيكُمۡ وَتَكُونُواْ مِنۢ بَعۡدِهِۦ قَوۡمٗا صَٰلِحِينَ ٩ لەنێوان خۆیاندا هەندێکیان وتیان یوسف
بکوژن، یان فڕێی بدەنە شوێن و زەویەکی دوور، ئەوکاتە ڕووی باوکتان یەکلایی دەبێتەوە بۆ ئێوە و
خۆشەویستیەکەی هەمووی بۆ ئێوە دەبێت، ئینجا دوای نەمانی یوسف دەبنە پێڕو نەوەیەکی چاك و ڕێك و
پێك. قَالَ قَآئِلٞ مِّنۡهُمۡ لَا تَقۡتُلُواْ يُوسُفَ وَأَلۡقُوهُ فِي غَيَٰبَتِ ٱلۡجُبِّ يَلۡتَقِطۡهُ بَعۡضُ ٱلسَّيَّارَةِ إِن كُنتُمۡ
فَٰعِلِينَ ١٠ یەکێك لە براکانی وتی: یوسف مەکوژن، بەڵکو بیخەینە ناو بیرێکی قووڵەوە، دوایی کاروان دێت و
دەیدۆزنەوە و دەیبەن، ئەگەر بڕیار بێت هەر شتێکی لێ بکەن. قَالُواْ يَٰٓأَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأۡمَ۬نَّا عَلَىٰ يُوسُفَ
وَإِنَّا لَهُۥ لَنَٰصِحُونَ ١١ دوای ئەو بڕیارە هاتنە لای باوکیان و وتیان: ئەی باوکە ئەوە چیتە لە ئێمە دڵنیانیت لە
بارەی یوسفەوە، بەڕاستی ئێمە زۆر دڵسۆزی ئەوین و زۆر خۆشمان دەوێت. أَرۡسِلۡهُ مَعَنَا غَدٗا يَرۡتَعۡ وَيَلۡعَبۡ
وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ١٢ بەیانی بینێرە لەگەڵمان با بای باڵی بدات گەمەو یاری بکات و بێگومان زۆر پارێزگاری
لێ دەکەین و ئاگامان لێی دەبێت. قَالَ إِنِّي لَيَحۡزُنُنِيٓ أَن تَذۡهَبُواْ بِهِۦ وَأَخَافُ أَن يَأۡكُلَهُ ٱلذِّئۡبُ وَأَنتُمۡ
عَنۡهُ غَٰفِلُونَ ١٣ باوکیان وتی: من زۆر غەم و پەژارە دەمگرێت لەوەی ئێوە بیبەن، دەترسم گورگ بیخوات
لەکاتێکدا کە ئێوە لێی بێ ئاگان (لەبەر یاری و گەمەی خۆتان.(قَالُواْ لَئِنۡ أَكَلَهُ ٱلذِّئۡبُ وَنَحۡنُ عُصۡبَةٌ إِنَّآ
إِذٗا لَّخَٰسِرُونَ ١٤ کوڕەکان وتیان :سوێند بەخوا ئەگەر بێت و یوسف گورگەکە بیخوات، لەکاتێکدا ئێمەش
کۆمەڵێکی بەهێزین، بەڕاستی ئەوکاتە ئێمە خەسارەتمەندین (زەرەرمان لە خۆمانداوە و شەرمەزاری لای تۆ
دەبین). فَلَمَّا ذَهَبُواْ بِهِۦ وَأَجۡمَعُوٓاْ أَن يَجۡعَلُوهُ فِي غَيَٰبَتِ ٱلۡجُبِّۚ وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡهِ لَتُنَبِّئَنَّهُم بِأَمۡرِهِمۡ هَٰذَا وَهُمۡ
لَا يَشۡعُرُونَ ١٥ جا کاتێك (سەرەنجام باوکیان ڕازی کردو) یوسفیان بردو هەموو هاتنە سەر ئەو بڕیارەی کە
بیخەینە ناو تاریکای بیرەکەوە، لەو کاتەدا نیگامان بۆ نارد کە: هەواڵی ئەم بەسەرهاتە لەئاینەدەدا بە براکانت
دەدەیت، کاتێك ئەوان ئاگایان لە خۆیان نابێت و لە بیریان چۆتەوە و هەستی پێناکەن. وَجَآءُوٓ أَبَاهُمۡ عِشَآءٗ
يَبۡكُونَ ١٦ پاشان کە تاریك داهات هاتنە لای باوکیان دەگریان. قَالُواْ يَٰٓأَبَانَآ إِنَّا ذَهَبۡنَا نَسۡتَبِقُ وَتَرَكۡنَا
يُوسُفَ عِندَ مَتَٰعِنَا فَأَكَلَهُ ٱلذِّئۡبُۖ وَمَآ أَنتَ بِمُؤۡمِنٖ لَّنَا وَلَوۡ كُنَّا صَٰدِقِينَ ١٧ وتیان ئەی باوکی
بەڕێزمان: بەڕاستی ئێمە ڕۆشتین پێشبڕکێمان دەکردو یوسفمان لای کەل و پەلەکەمان بەجێ هێشت، ئەوسا

گورگەکە پەلاماری داو خواردی، بەڵام تۆ هەمیشە برِوامان پێناکەیت ئەگەرچی ئێمە ڕاستگۆش بین....
وَجَآءُو عَلَىٰ قَمِيصِهِۦ بِدَمٍ كَذِبٍۚ قَالَ بَلۡ سَوَّلَتۡ لَكُمۡ أَنفُسُكُمۡ أَمۡرٗاۖ فَصَبۡرٞ جَمِيلٞۖ وَٱللَّهُ ٱلۡمُسۡتَعَانُ
عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ براکانیشی هاتن بەهەندێ خوێنی ساختەوە کە بەسەر کراسەکەیەوە بوو (هێنایان بۆ
باوکیان) ئەویش وتی: نەخێر وانیە، بەڵکو خۆتان بۆ خۆتان ئەم کارەتان سازداوە، جا چارم تەنها خۆگریی و ئارام
گرتنە بەجوانترین شێوە، هەر خواش داوای کۆمەکی لێدەکرێت لەسەر ئەو باسەی ئێوە دەیکەن. وَجَآءَتۡ
سَيَّارَةٞ فَأَرۡسَلُواْ وَارِدَهُمۡ فَأَدۡلَىٰ دَلۡوَهُۥۖ قَالَ يَٰبُشۡرَىٰ هَٰذَا غُلَٰمٞۚ وَأَسَرُّوهُ بِضَٰعَةٗۚ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِمَا يَعۡمَلُونَ
﴿١٩﴾ ئەوسا کاروانێك هات و ئینجا ئاو هێنەرەکایان نارد ئاو بهێنێت (ئەویش چووە سەربیرەکە) و سەتڵەکەی
داهێشتە ناو بیرەکەوە، کاتێك هێنایە سەرەوە لەجیاتی ئاو یوسف هاتە دەرەوە، کاتێك کابرا بینی، وتی :خەڵکینە
مژدە بێت ئەمە لاوێکە (ئەوسا هەر کەسێك بدۆزرایەتەوە دەکرا بەبەندەو دەفرۆشرا) یوسفیان شاردەوە و
کردیانە کەرەسەی فرۆشتن، خوای گەورەش زاناو ئاگایە بەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن)چاودێری یوسف
دەکات و کارێکی گەورەی پێیەتی). وَشَرَوۡهُ بِثَمَنِۭ بَخۡسٖ دَرَٰهِمَ مَعۡدُودَةٖ وَكَانُواْ فِيهِ مِنَ ٱلزَّٰهِدِينَ ﴿٢٠﴾
سەرئەنجام (بردیان و) فرۆشتیان لە بازاڕی کۆیلە فرۆشەکاندا لە میسر، بەنرخێکی هەرزان، چەند درهەمێکی
کەم، لە فرۆشتنیدا هیچ گرنگییان پێنەداو کەم تەماع بوون (چونکە پشتیان پێوەی نەئێشا بوو). وَقَالَ ٱلَّذِي
ٱشۡتَرَىٰهُ مِن مِّصۡرَ لِٱمۡرَأَتِهِۦٓ أَكۡرِمِي مَثۡوَىٰهُ عَسَىٰٓ أَن يَنفَعَنَآ أَوۡ نَتَّخِذَهُۥ وَلَدٗاۚ وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ
فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلِنُعَلِّمَهُۥ مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِۚ وَٱللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰٓ أَمۡرِهِۦ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ
﴿٢١﴾ جا ئەو کەسەی یوسفی کڕی لە میسر، بە هاوسەرەکەی وت: ڕێز بگرە لە شوێن وجێگەی ئەم لاوە،
بەئومێدی ئەوەی سوودمان پێبگەیەنێت، یان بیکەینە کوڕی خۆمان، ئا بەو شێوەیە یوسفمان جێگیرکرد لە
زەویدا و پایەدارمان کرد، بۆ ئەوەش فێری بکەین چۆن خەو لێک بداتەوە و ڕووداوەکانی چوار دەوری وەك
خۆی تێبگات، خوای گەورە زاڵە بەسەر کارو فەرمانەکانی خۆیدا، بەڵام زۆربەی خەڵکی بەمە نازانن. وَلَمَّا بَلَغَ
أَشُدَّهُۥٓ ءَاتَيۡنَٰهُ حُكۡمٗا وَعِلۡمٗاۚ وَكَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٢٢﴾ کاتێکیش کە یوسف پێگەیشت و گەیشتە
ئەوپەڕی توند و تۆڵی (لە ڕووی لاشەو ژیریی یەوە) و ئێمەش پلەی فەرمانڕەوایی دانایی و زانیاری شارەزایی
باشمان پێبەخشی، هەر بەو شێوەیەش پاداشتی چاکەکاران دەدەینەوە. وَرَٰوَدَتۡهُ ٱلَّتِي هُوَ فِي بَيۡتِهَا عَن
نَّفۡسِهِۦ وَغَلَّقَتِ ٱلۡأَبۡوَٰبَ وَقَالَتۡ هَيۡتَ لَكَۚ قَالَ مَعَاذَ ٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ رَبِّيٓ أَحۡسَنَ مَثۡوَايَۖ إِنَّهُۥ لَا يُفۡلِحُ

ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٣﴾ جا ئەو ئافرەتەی کە یوسف لە ماڵیدا بوو هەوڵیدا یوسف لە خشتە ببات و دڵی ڕابکێشێت بۆ
لای خۆی، هەموو دەرگاکانیشی داخست و وتی: وەرە پێشەوە و خۆت ئامادە بکە، یوسف وتی: پانا دەگرم بە
خوا کاری واناکەم، چونکە پەروەردگارم دەرووی لێ کردوومەتەوە، هەروەها مێردەکەشت چاك ڕەفتارر بووە
لەگەڵمدا (چۆن خیانەتی لێ دەکەم) و چونکە من دڵنیام ستەمکاران سەرفراز نابن. وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِۦ ۖ وَهَمَّ بِهَا
لَوْلَآ أَن رَّءَا بُرْهَٰنَ رَبِّهِۦ ۚ كَذَٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ ٱلسُّوٓءَ وَٱلْفَحْشَآءَ ۚ إِنَّهُۥ مِنْ عِبَادِنَا ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾
سوێند بەخوا بێگومان ژنەکە پەلاماری یوسفیداو ویستی لێی بدات، یوسفیش نیازی لێدانی هەبوو ئەگەر
بەڵگەی خوایی نەزانیایە (کە سەرئەنجامی لێدانەکەی بەخراپ بەسەریدا دەشکێتەوە)و ئا بەو شێوەیەمان کرد
(بۆ ئەوەی هەرچی گوناهو تاوان و خراپەیە لێی دوور دەخەینەوە) و بەڕاستی ئەو لە بەندە هەڵبژاردە وپاکەکانی
ئێمەیە. وَٱسْتَبَقَا ٱلْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُۥ مِن دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا ٱلْبَابِ ۚ قَالَتْ مَا جَزَآءُ مَنْ أَرَادَ
بِأَهْلِكَ سُوٓءًا إِلَّآ أَن يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ سەرئەنجام هەردووکیان پێشبڕکێیان کرد بۆ دەرگاکە (یوسف
بۆ دەرچوون و ئەویش بۆ داخستن) ژنەکە توانی دەستی لە کراسەکەی گیر بکات و لە پشتەوە دڕاندی، ئەوسا
هەردووکیان لە بەردەمی دەرگاکەدا تووشی مێردەکەی هاتن، خێرا هاتە قسەو ویستی یوسف تاوانبار بکات بۆیە
وتی: باشە ئاخۆ سزای ئەو کەسە چییە کە وستبێتی خراپە لەگەڵ خێزانەکەتدا بکات، جگە لەوەی بەندە
بکرێت یان سزایەکی بەئێش بدرێت. قَالَ هِىَ رَٰوَدَتْنِى عَن نَّفْسِى ۚ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَآ إِن كَانَ
قَمِيصُهُۥ قُدَّ مِن قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٢٦﴾ یوسف وتی: (نەخێر وانیە) ئەو ویستی لە خشتەم
بەرێت، یەکێك لە خزمانی ژنەکە (کەگوێی لە بەسەرهاتەکە بوو، دیار بووکە پیاوێکی زیرەك و دنیا دیدە بوو)
شایەتیداو وتی: ئەگەر کراسەکەی یوسف لە پێشەوە دڕابێت ئەوە ژنەکە ڕاست دەکات و ئەو کاتە یوسف
یەکێکە لە درۆزنان. وَإِن كَانَ قَمِيصُهُۥ قُدَّ مِن دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٢٧﴾ خۆ ئەگەر کراسەکەی
لە پشتەوە دڕابێت ژنەکە درۆ دەکات و یوسف یەکێکە لە ڕاستگۆیان. فَلَمَّا رَءَا قَمِيصَهُۥ قُدَّ مِن دُبُرٍ قَالَ
إِنَّهُۥ مِن كَيْدِكُنَّ ۖ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾ کاتێك مێردەکەی بینی کراسەکەی یوسف لە پشتەوە دڕاوە، بە
ژنەکەی وت: بەڕاستی ئەمە پیلان و نەخشەی خۆتانە، بێگومان فێڵ و تەڵەکە و نەخشە و پیلانی ئێوە زۆر
گەورەیە (لەم جۆرە شتانەدا). يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَٰذَا ۚ وَٱسْتَغْفِرِى لِذَنۢبِكِ ۖ إِنَّكِ كُنتِ مِنَ ٱلْخَاطِـِٔينَ
﴿٢٩﴾ ۞ ئینجا ڕووی کردە یوسف وتی: ئەی یوسف، ئەم باسە فەرامۆش بکە و گوێی مەدەرێ، تۆش داوای
لێخۆشبوون و لێبوردن بکە لە هەڵە و تاوانەکەت چونکە بەڕاستی تۆ لە گوناهباران و بەهەڵەچوانداییت.وَقَالَ

نِسۡوَةٞ فِي ٱلۡمَدِينَةِ ٱمۡرَأَتُ ٱلۡعَزِيزِ تُرَٰوِدُ فَتَىٰهَا عَن نَّفۡسِهِۦۖ قَدۡ شَغَفَهَا حُبًّاۖ إِنَّا لَنَرَىٰهَا فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٣٠﴾
پاشان ژنانێك له‌ ئافره‌تانی ناو شار ئه‌م ده‌نگ و باسه‌یان بیست بۆیه‌ وتیشیان: سه‌یره‌! ژنه‌كه‌ی عه‌زیزی میسر
ده‌یه‌وێت به‌نه‌رم و نیانی سه‌رنجی لاوه‌كه‌ی خۆی ڕابكێشێت بۆلای خۆی، به‌ڕاستی ئه‌ویندارییه‌كه‌ی بۆی
هه‌موو په‌ره‌كانی دڵی داگیركردووه‌، بێگومان ئێمه‌ ئه‌و ژنه‌ له‌ سه‌رگه‌ردانیه‌ کی ئاشكرادا ده‌بینین. فَلَمَّا سَمِعَتۡ
بِمَكۡرِهِنَّ أَرۡسَلَتۡ إِلَيۡهِنَّ وَأَعۡتَدَتۡ لَهُنَّ مُتَّكَـٔٗا وَءَاتَتۡ كُلَّ وَٰحِدَةٖ مِّنۡهُنَّ سِكِّينٗا وَقَالَتِ ٱخۡرُجۡ عَلَيۡهِنَّۖ
فَلَمَّا رَأَيۡنَهُۥٓ أَكۡبَرۡنَهُۥ وَقَطَّعۡنَ أَيۡدِيَهُنَّ وَقُلۡنَ حَٰشَ لِلَّهِ مَا هَٰذَا بَشَرًا إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا مَلَكٞ كَرِيمٞ ﴿٣١﴾ جا
كاتێك ژنه‌كه‌ی عه‌زیزی میسر توانج و پلاره‌كه‌ی ئه‌وانی بیست، ئه‌ویش ناردی به‌ شوێنیاندا‌و جێگه‌یه‌کی خۆشی
بۆ ئاماده‌ كردن، چه‌قۆشی دایه‌ ده‌ستی هه‌ریه‌كه‌یان، ئینجا فه‌رمانیدا به‌ یوسف و وتی: ئاده‌ی وه‌ره‌ ده‌ره‌وه‌ بۆ
لایان (با بتبینن) و جا كاتێك بینیان به‌ گه‌وره‌و گرنگیان زانیو (الله اكبر) یان بۆ كردو به‌ بێئاگایی ده‌ستی خۆیان
بڕی وتیشیان: پاكی و بێگه‌ردی ودووری له‌ هه‌موو ناته‌واویه‌ك شایسته‌ی خوایه‌ که‌ ئه‌مه‌ی دروست كردووه‌ !
ئه‌مه‌ به‌شه‌ر نیه‌، ته‌نها فریشته‌یه‌کی جوان و به‌ڕێزه‌ و هیچی تر نیه‌. قَالَتۡ فَذَٰلِكُنَّ ٱلَّذِي لُمۡتُنَّنِي فِيهِۖ وَلَقَدۡ
رَٰوَدتُّهُۥ عَن نَّفۡسِهِۦ فَٱسۡتَعۡصَمَۖ وَلَئِن لَّمۡ يَفۡعَلۡ مَآ ءَامُرُهُۥ لَيُسۡجَنَنَّ وَلَيَكُونٗا مِّنَ ٱلصَّٰغِرِينَ ﴿٣٢﴾ ئینجا
ژنه‌كه‌ وتی: ئه‌وه‌ ئه‌و كه‌سه‌یه‌ كه‌ ئێوه‌ لۆمه‌و سه‌رزه‌نشتی منتان ده‌كرد له‌ باره‌یه‌وه‌ و سوێند به‌خوا بێگومان من
هه‌وڵمدا له‌ خشته‌ی به‌رم، كه‌چی ئه‌و هه‌ر خۆی گرت و پاك وخاوێنی ویست، سوێند به‌ خوا ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ی
من فه‌رمانی پێده‌ده‌م نه‌یكات، ئه‌وه‌ به‌ڕاستی به‌ند ده‌كرێت و زه‌لیل ده‌بێت و به‌كه‌م ته‌ماشا ده‌كرێت. قَالَ رَبِّ
ٱلسِّجۡنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدۡعُونَنِيٓ إِلَيۡهِۖ وَإِلَّا تَصۡرِفۡ عَنِّي كَيۡدَهُنَّ أَصۡبُ إِلَيۡهِنَّ وَأَكُن مِّنَ ٱلۡجَٰهِلِينَ
﴿٣٣﴾ یوسف كه‌ئه‌مه‌ی بیست وتی: په‌روه‌ردگارم من زیندانم له‌لا خۆشه‌ویستره‌ له‌وه‌ی كه‌ ئه‌وان بانگم ده‌كه‌ن
بۆی، خۆ ئه‌گه‌ر له‌ فێڵ و ته‌ڵه‌كه‌ی ئه‌وانه‌ ڕزگارم نه‌كه‌یت و پیلان و نه‌خشه‌كانیان ده‌ربازم نه‌كه‌یت و لام
نه‌ده‌یت، له‌وانه‌یه‌ منیش مه‌یلم بۆ دروست ببێت و ئاره‌زوویان بكه‌م پاشان بچمه‌ ڕیزی نه‌فام و گوناهبارانه‌وه‌.
فَٱسۡتَجَابَ لَهُۥ رَبُّهُۥ فَصَرَفَ عَنۡهُ كَيۡدَهُنَّۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٣٤﴾ جا په‌روه‌ردگاری به‌ هانایه‌وه‌ چوو
نزاكه‌ی گیرا كردو له‌ ته‌ڵه‌كه‌ و فێڵی ژنان پاراستی و لایدا، چونكه‌ به‌ڕاستی هه‌ر ئه‌وزاته‌ بیسه‌ری نزاكانه‌ و
زانایه‌ (به‌ دڵ و ده‌روونه‌كان). ثُمَّ بَدَا لَهُم مِّنۢ بَعۡدِ مَا رَأَوُاْ ٱلۡأٓيَٰتِ لَيَسۡجُنُنَّهُۥ حَتَّىٰ حِينٖ ﴿٣٥﴾ پاشان، له‌
دوای ئه‌وه‌ی كه‌ به‌ڵگه‌ی زۆریان بینی له‌سه‌ر یوسف، بۆیان ده‌ركه‌وت و وایان به‌ چاك زانی تا ماوه‌یه‌ك هه‌ر
به‌ندی بكه‌ن. وَدَخَلَ مَعَهُ ٱلسِّجۡنَ فَتَيَانِۖ قَالَ أَحَدُهُمَآ إِنِّيٓ أَرَىٰنِيٓ أَعۡصِرُ خَمۡرٗاۖ وَقَالَ ٱلۡأٓخَرُ إِنِّيٓ أَرَىٰنِيٓ

أَحۡمِلُ فَوۡقَ رَأۡسِي خُبۡزٗا تَأۡكُلُ ٱلطَّيۡرُ مِنۡهُۖ نَبِّئۡنَا بِتَأۡوِيلِهِۦٓۖ إِنَّا نَرَىٰكَ مِنَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٣٦﴾ ئەوسا دوو
لاوی تریش بەتاوانی جیا جیا لەگەڵ یوسفدا خرانە بەندیخانەوە، (هەریەکەیان خەوێکی بینی بوو) یەکێکیان وتی:
بێگومان من خۆم دەبینی لە خەومدا ترێم دەگوشی و شەرابم لێ دروست دەکرد، ئەوی تریشیان وتی: بەڕاستی
من خۆمم دەبینی لە خەومدا کە نانم بەسەر سەرمەوە هەڵدەگرت باڵندە لێی دەخوارد، ئاگادارمان بکە
بەلێکدانەوەی ئەم خەونە، چونکە بەڕاستی ئێمە دەبینین تۆ لە چاکە خوازانیت و)شارەزای لە لێکدانەوەی
خەودا.....(قَالَ لَا يَأۡتِيكُمَا طَعَامٞ تُرۡزَقَانِهِۦٓ إِلَّا نَبَّأۡتُكُمَا بِتَأۡوِيلِهِۦ قَبۡلَ أَن يَأۡتِيَكُمَاۚ ذَٰلِكُمَا مِمَّا
عَلَّمَنِي رَبِّيٓۚ إِنِّي تَرَكۡتُ مِلَّةَ قَوۡمٖ لَّا يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَهُم بِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ كَٰفِرُونَ ﴿٣٧﴾ یوسف وتی: (من تەنها
لێکدانەوەی خەون نازانم بەڵکو جگە لەوەش) هیچ خواردنێکتان بۆ نایەت کە دەرخواردتان بدرێت کە من
نەزانم چیە و چۆنە پێش ئەوەی بگاتە لاتان (ئەمەش ئازایەتی خۆم نیە) بەڵکو ئەوە هەندێکە لەوەی پەروەردگارم
فێری کردووم و بزانن بەڕاستی من بەرنامەی قەومێکم واز لێهێناوە کە باوەڕ بە خوا ناهێنن و هەمیشە بڕوایان
بە قیامەتیش نی یە. وَٱتَّبَعۡتُ مِلَّةَ ءَابَآءِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَۚ مَا كَانَ لَنَآ أَن نُّشۡرِكَ بِٱللَّهِ مِن
شَيۡءٖۚ ذَٰلِكَ مِن فَضۡلِ ٱللَّهِ عَلَيۡنَا وَعَلَى ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشۡكُرُونَ ﴿٣٨﴾ بەڵکو شوێنی
ئایین و بەرنامەی باو و باپیرانم ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب کەوتووم، هەرگیز ڕەوا نی یە بۆ ئێمە هیچ جۆرە
شتێك بکەینە هاوەڵ و شەریك بۆ خوا، ئەوەش لە فەزڵ و ڕێزی تایبەتی خوایی یە لەسەر ئێمە و لەسەر
خەڵکیش، بەڵام بەداخەوە زۆربەی خەڵکی سوپاسگوزاری ناکەن.يَٰصَٰحِبَيِ ٱلسِّجۡنِ ءَأَرۡبَابٞ مُّتَفَرِّقُونَ خَيۡرٌ
أَمِ ٱللَّهُ ٱلۡوَٰحِدُ ٱلۡقَهَّارُ ﴿٣٩﴾ ئەوسا ڕووی تێکردن وتی): ئەی هاوەڵانی زیندانم، ئایا چەند خوایەکی هەمە جۆر
و جیاوازی (بپەرسترێن)چاکترن، یاخود خوایەکی تاك و تەنها و زاڵ بەسەر هەموو شتێکدا؟ مَا تَعۡبُدُونَ مِن
دُونِهِۦٓ إِلَّآ أَسۡمَآءٗ سَمَّيۡتُمُوهَآ أَنتُمۡ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلۡطَٰنٍۚ إِنِ ٱلۡحُكۡمُ إِلَّا لِلَّهِۚ أَمَرَ أَلَّا
تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلۡقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٤٠﴾ جا هەرچی ئێوە دەیپەرستن
جگە لە خوا، تەنها خۆتان و باو و باپیرانتان ناوتان لێناون (تەنها ناون و ناوەڕۆکیان نی یە)، هەرگیز خوا بەوە
ڕازی نی یە و، هیچ بەڵگەیەکیشی ڕەوانە نەکردووە لەسەر پەسەند کردنیان، بەڕاستی حوکم و فەرمانڕەوایی جگە
لە خوا شایستەی کەسی تر نی یە، فەرمانیشی داوە جگە لە خۆی کەسی تر نەپەرستن، هەر ئەوەش ئایین و
بەرنامەی پەسەند و ڕاست و دروست و بەنرخ، بەڵام زۆربەی خەڵکی ئەم ڕاستیانە نازانن و لێی بێ ئاگان.
يَٰصَٰحِبَيِ ٱلسِّجۡنِ أَمَّآ أَحَدُكُمَا فَيَسۡقِي رَبَّهُۥ خَمۡرٗاۖ وَأَمَّا ٱلۡأٓخَرُ فَيُصۡلَبُ فَتَأۡكُلُ ٱلطَّيۡرُ مِن رَّأۡسِهِۦۚ

قُضِيَ ٱلۡأَمۡرُ ٱلَّذِي فِيهِ تَسۡتَفۡتِيَانِ ﴿٤١﴾ ئەی هاوەڵانی زیندانیم، ئەوەتان لە خەونیدا تریێی دەگوشی ئەوە دەبێتە
ساقی پاشا و ڕزگاری دەبێت و شەرابی پێشکەش دەکات، ئەوی تریشیان لە خاچ دەدرێت و باڵندە لەسەرو
ڕووخساری دەخوات، ئیتر ئەمەش وەڵامی لێکدانەوەی خەونەکانتانە و هەر ئەوەش بڕیار دراوە. وَقَالَ لِلَّذِي
ظَنَّ أَنَّهُۥ نَاجٖ مِّنۡهُمَا ٱذۡكُرۡنِي عِندَ رَبِّكَ فَأَنسَىٰهُ ٱلشَّيۡطَٰنُ ذِكۡرَ رَبِّهِۦ فَلَبِثَ فِي ٱلسِّجۡنِ بِضۡعَ سِنِينَ﴿٤٢﴾
ئەوسا یوسف بەو کەسانە ی وت: کەوای دەزانی ڕزگاری دەبێت و دەبێتە ساقی پاشا، باسم بکە لای پاشات
(کە بەبێ تاوان من بەند کراوم)، بەڵام شەیتان بیری کابرای بردووە کە لەلای پاشا باسی بکات، ئیتر چەند
ساڵێك (یوسف بە بێ تاوان) لە بەندیخانەدا مایەوە. وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ إِنِّيٓ أَرَىٰ سَبۡعَ بَقَرَٰتٖ سِمَانٖ يَأۡكُلُهُنَّ
سَبۡعٌ عِجَافٞ وَسَبۡعَ سُنۢبُلَٰتٍ خُضۡرٖ وَأُخَرَ يَابِسَٰتٖۖ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَأُ أَفۡتُونِي فِي رُءۡيَٰيَ إِن كُنتُمۡ لِلرُّءۡيَا
تَعۡبُرُونَ ﴿٤٣﴾ شەوێك پاشا خەونێکی سەیری بینی و بوو بە مەراق و لە کۆبوونەوەیەکدا وتی: بەڕاستی من لە
خەومدا بینیم کە حەوت مانگای قەڵەو لەلایەن حەوت مەنگای لەڕو لاوازەوە خوران، حەوت گوڵە گەنمی سەوز
و جوان و حەوتی وشکیشم بینی، ئەی زاناو شارەزایان ئەم خەوەم بۆ لێك بدەنەوە ئەگەر خەون لێك
دەدەنەوە... قَالُوٓاْ أَضۡغَٰثُ أَحۡلَٰمٖۖ وَمَا نَحۡنُ بِتَأۡوِيلِ ٱلۡأَحۡلَٰمِ بِعَٰلِمِينَ ﴿٤٤﴾ ئەوانیش وتیان: ئەم خەونە بێ
سەرو بنە و هیچ نی یە، ئێمە لە لێکدانەوەی خەونی بێ سەرو بن شارەزا نین. وَقَالَ ٱلَّذِي نَجَا مِنۡهُمَا وَٱدَّكَرَ
بَعۡدَ أُمَّةٍ أَنَا۠ أُنَبِّئُكُم بِتَأۡوِيلِهِۦ فَأَرۡسِلُونِ ﴿٤٥﴾ ئینجا ئەوەیان کە ڕزگاری بوو بوو، بیری کەوتەوە دوای ئەو
هەموو ماوەیە وتی: داواکارم بمنێرن (بۆ لای یوسف) من هەواڵی (لێکدانەوەی ئەو خەونەتان) پێ ڕادەگەیەنم.
يُوسُفُ أَيُّهَا ٱلصِّدِّيقُ أَفۡتِنَا فِي سَبۡعِ بَقَرَٰتٖ سِمَانٖ يَأۡكُلُهُنَّ سَبۡعٌ عِجَافٞ وَسَبۡعِ سُنۢبُلَٰتٍ خُضۡرٖ وَأُخَرَ
يَابِسَٰتٖ لَّعَلِّيٓ أَرۡجِعُ إِلَى ٱلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿٤٦﴾ ساقی چوو بۆ لای زیندانەکە بۆ دیداری یوسف وتی):
یوسف ئەی هاوەڵی ڕاستگۆم، ئەم خەونەمان بۆ لێك بدەرەوە (لە خەونێکی پاشادا) حەوت مانگای قەڵەو
لەلایەن حەوت مانگای لەڕو لاوازەوە خوراون، هەروەها لە بارەی حەوت گوڵە گەنمی سەوزو جوان و حەوتی
تری وشك بۆمان لێك بدەرەوە، بۆ ئەوەی بگەڕێمەوە بۆ لای خەڵکی تا وەڵام بزانن. قَالَ تَزۡرَعُونَ سَبۡعَ سِنِينَ
دَأَبٗا فَمَا حَصَدتُّمۡ فَذَرُوهُ فِي سُنۢبُلِهِۦٓ إِلَّا قَلِيلٗا مِّمَّا تَأۡكُلُونَ ﴿٤٧﴾ یوسف وتی: حەوت ساڵی بەردەوام
کشتوکاڵ دەکەن و دانەوێڵە دەچێنن، ئەوەی کە دروێنەتان کردوو، لێتان زیاد بوو بەگوڵەکەیەوە بیهێڵنەوە،
مەگەر ئەو کەمەی کە دەیخۆن (دانەوێڵە بە گوڵەکەیەوە هەڵبگیرێت لە کرم و ئەسپێ و زایە بوون بەدوور
دەبێت). ثُمَّ يَأۡتِي مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَ سَبۡعٞ شِدَادٞ يَأۡكُلۡنَ مَا قَدَّمۡتُمۡ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلٗا مِّمَّا تُحۡصِنُونَ ﴿٤٨﴾ پاشان

لە دوای ئەوە حەوت ساڵ گرانیی و سەختی پێش دێت، ئەوەی کە زەخیرەتان کردووە بۆ ئەو ساڵانە هەمووی
دەخۆن، مەگەر کەمێکی نەبێت کە هەڵی دەگرن (بۆ تۆو). ثُمَّ يَأۡتِي مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَ عَامٞ فِيهِ يُغَاثُ ٱلنَّاسُ
وَفِيهِ يَعۡصِرُونَ ﴿٤٩﴾ لەوەودوا ساڵێکی باراناوی و پڕ بەرەکەت دێت کە خەڵکی بەرو بوومی زۆریان پێ
دەبەخشرێت، میوە دەگوشن و شەربەتی لێ دروست دەکەن. وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي بِهِۦۖ فَلَمَّا جَآءَهُ ٱلرَّسُولُ
قَالَ ٱرۡجِعۡ إِلَىٰ رَبِّكَ فَسۡـَٔلۡهُ مَا بَالُ ٱلنِّسۡوَةِ ٱلَّٰتِي قَطَّعۡنَ أَيۡدِيَهُنَّۚ إِنَّ رَبِّي بِكَيۡدِهِنَّ عَلِيمٞ ﴿٥٠﴾ ساقی
گەڕایەوە بۆ لای پاشا ولێکدانەوەکەی یوسفی بۆ باس کرد، زۆری بەدڵ بوو، بۆیە پاشاش وتی : ئادەی بچن بۆم
بهێنن، جا کاتێك کە ڕەوانەکراوەکەی پاشا گەیشتە لای یوسف و (وتی: پاشا داوات دەکات، یوسف) وتی:
بگەڕێرەوە بۆ لای پاشا و جا پێی بڵێ: هۆی چی بوو ئەو ئافرەتانە کاتی خۆی دەستی خۆیان بڕی و برینداریان
کرد (ئایا من هیچ تاوانێکم لەوەدا هەیە؟!) بەڕاستی هەر پەروەردگارم بە ئاگایە لە فێڵ و تەڵەکە و پیلانیان. قَالَ
مَا خَطۡبُكُنَّ إِذۡ رَٰوَدتُّنَّ يُوسُفَ عَن نَّفۡسِهِۦۚ قُلۡنَ حَٰشَ لِلَّهِ مَا عَلِمۡنَا عَلَيۡهِ مِن سُوٓءٖۚ قَالَتِ ٱمۡرَأَتُ
ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡـَٰٔنَ حَصۡحَصَ ٱلۡحَقُّ أَنَا۠ رَٰوَدتُّهُۥ عَن نَّفۡسِهِۦ وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٥١﴾ پاشا ئەو ئافرەتانەی
هەموو کۆکردەوە پێی وتن: ئەوکارە گرنگەتان چی بوو کاتێك کەوا ئێوە ویستتان یوسف لە خشتە بەرن (ئایا
ئەو هیچ تاوانێکی هەبوو؟) هەموو وتیان: پەنا بەخوا (ئێمە بوختانی بۆ بکەین) ئێمە هیچ جۆرە هەڵەو
ناشرینیەکمان لێ نەدیووە و نەزانیووە، (ژنەکەی عەزیزی میسر) وتی: ئا ئێستە ئیتر ڕاستی ڕوون و ئاشکرابوو
(دان بەڕاستیدا دەنێم(، خەتای من بوو دەمویست لە خشتەی بەرم و بەڕاستی یوسف یەکێکە لە ڕاستگۆیان.
ذَٰلِكَ لِيَعۡلَمَ أَنِّي لَمۡ أَخُنۡهُ بِٱلۡغَيۡبِ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي كَيۡدَ ٱلۡخَآئِنِينَ ﴿٥٢﴾ ئینجا یوسف وتی :ئەوە (بۆیە وام
کرد) تا (پاشا) چاك بزانێت و دڵنیابێت بەڕاستی من لە نهێنیشدا خیانەتم لێ نەکردووە، بێگومانیش خوا فێڵ و
تەڵەی خیانەتکاران بەئەنجام ناگەیەنێت. (یاخود ژنەکە وتی): تا یوسف دڵنیابێت کە لە نهێنیداو (ئێستە ئەو لێرە
نی یە) خیانەتی لێ ناکەم و بوختانی بۆ هەڵنابەستم، چونکە (بۆم دەرکەوتووە) کە خوا فێڵ و تەڵەکەی
خیانەتکاران بە ئەنجام ناگەیەنێت. ۞ ج١٣ وَمَآ أُبَرِّئُ نَفۡسِيٓۚ إِنَّ ٱلنَّفۡسَ لَأَمَّارَةُۢ بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّيٓۚ إِنَّ
رَبِّي غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٥٣﴾ دەشێت یوسف یان ژنەکەی عەزیزی میسر وتبێتی منیش نەفسی خۆم بەری ناکەم،
چونکە بەڕاستی نەفس (ئەگەر بە نووری خواناسی ئاوەدان نەبێت) زۆر فەرماندەرە بەگوناهو هەڵەو تاوان،
مەگەر نەفسێك کە پەروەردگارم میهرەبانی پێ کردبێت، بەڕاستی پەروەردگارم لێ خۆشبوو میهرەبانە. وَقَالَ
ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي بِهِۦٓ أَسۡتَخۡلِصۡهُ لِنَفۡسِيۖ فَلَمَّا كَلَّمَهُۥ قَالَ إِنَّكَ ٱلۡيَوۡمَ لَدَيۡنَا مَكِينٌ أَمِينٞ ﴿٥٤﴾ ئەوسا پاشا کە

ڕاستیەکانی بە تەواویی بۆ دەرکەوت ئەوەندەی تر یوسفی لا بەڕێزو بەنرخ بوو بۆیە فەرمانیدا وتی: ئادەی بچن
بۆم بهێنن، ئەو (لاوە پاکە ژیرە زانایە) تایبەتی دەکەم بۆخۆم و لە نزیکانی من بێت، جا کاتێك (هێنایان) و پاشا
قسەی لەگەڵ کرد، وتی: ئەمڕۆ ئیتر بەڕاستی تۆ لای ئێمە خاوەنی پلەو جێگەی متمانە و باوەڕی. قَالَ ٱجۡعَلۡنِي
عَلَىٰ خَزَآئِنِ ٱلۡأَرۡضِۖ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٞ ﴿٥٥﴾ یوسف وتی: پێم باشە بمکەیت بەلێپرسراو بەسەر گەنجینەکان و
سامانی سەر زەوی ئەم وڵاتە، (میسر) بەڕاستی من پارێزەرێکی زانام (لەخۆم ڕادەبینم کە شت بپارێزم و
زاناشم کە چۆن دەیپارێزم). وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي ٱلۡأَرۡضِ يَتَبَوَّأُ مِنۡهَا حَيۡثُ يَشَآءُۚ نُصِيبُ بِرَحۡمَتِنَا
مَن نَّشَآءُۖ وَلَا نُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٥٦﴾ خوا دەفەرموێت ئا بەو شێوەیە دەسەڵاتمان دا بە یوسف و جێگیر
وپایەدارمان کرد لە خاکی میسردا، هەر پلەو پایەیەکی دەویست لەو وڵاتەدا دەستی دەکەوت بۆی ساز دەبوو،
هەر کەسێك، هەر دەستەیەك بمانەوێت بەهرەوەری دەکەین لە ڕەحمەت و بەخششەکانمان و پاداشتی
چاکەکاران بەزایە نادەین. وَلَأَجۡرُ ٱلۡأٓخِرَةِ خَيۡرٞ لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾ بێگومان پاداشتی ئەو جیهان
(لە بەهەشتی بەریندا) چاکترە بۆ ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە و خۆیان دەپاراست. وَجَآءَ إِخۡوَةُ يُوسُفَ
فَدَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَعَرَفَهُمۡ وَهُمۡ لَهُۥ مُنكِرُونَ ﴿٥٨﴾ ساڵانی گرانی هاتە پێشەوە براکانی یوسف (هاتن بۆ میسر) جا
چوونە دیوانی، ئەو ئەوانی ناسیەوە، بەڵام ئەوان ئەمیان نەناسیەوە (چونکە پۆشاکی وەزیری لە بەردا بوو، هەرگیز
شتی وایان چاوەڕوان نەدەکرد). وَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمۡ قَالَ ٱئۡتُونِي بِأَخٖ لَّكُم مِّنۡ أَبِيكُمۡۚ أَلَا تَرَوۡنَ أَنِّيٓ
أُوفِي ٱلۡكَيۡلَ وَأَنَا۠ خَيۡرُ ٱلۡمُنزِلِينَ ﴿٥٩﴾ ئەویش ڕێزی گرتن و دواندنی و پێی دەرخستن کە برایەکی باوکیان
هەیە و نەیانهێناوە لەبەئەوە لە کاتێکدا ڕێکی خستن و بارگە و بنەی بۆ پێچانەوە وتی: (من حەز دەکەم) برایەکی
باوکیتان هەیە بۆم بهێنن، ئایا نابینن بەڕاستی من چۆن کێشانە و پێوانەم تێرو تەواوە و، چۆن ڕێز لە میوان
دەگرم (یارمەتی هەژاران دەدەم). فَإِن لَّمۡ تَأۡتُونِي بِهِۦ فَلَا كَيۡلَ لَكُمۡ عِندِي وَلَا تَقۡرَبُونِ ﴿٦٠﴾ خۆ ئەگەر
ئەو برایەتانم بۆ نەهێنن، ئەوە ئیتر هیچ موعامەلە و کێشانە و پێوانەی ئێوە لای من نی یە و نزیکم مەکەونەوە.
قَالُواْ سَنُرَٰوِدُ عَنۡهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَٰعِلُونَ ﴿٦١﴾ لە وەڵامیدا وتیان: ئێمە بە هەموو شێوەیەك هەوڵ دەدەین و نەخشە
دەکێشین بۆ ئەو مەبەستە (هەتا) باوکی ڕازی بکەین (ئەم جارە بیهێنین)، بێگومان ئێمە ئەو کارە دەکەین. وَقَالَ
لِفِتۡيَٰنِهِ ٱجۡعَلُواْ بِضَٰعَتَهُمۡ فِي رِحَالِهِمۡ لَعَلَّهُمۡ يَعۡرِفُونَهَآ إِذَا ٱنقَلَبُوٓاْ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِمۡ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ﴿٦٢﴾ لە
فرسەتێکدا یوسف بە لاوەکانی بەردەستی وت: هەرچی شتومەك و کەلو پەلێکیان هێناوە بیخەنەوە ناو
بارەکانیان، بۆ ئەوەی بیناسنەوە کاتێك دەگەڕێنەوە بۆ لای کەس و کاریان بۆ ئەوەی (بیێتە هاندەرێك و) بێنەوە.

فَلَمَّا رَجَعُوٓاْ إِلَىٰٓ أَبِيهِمۡ قَالُواْ يَـٰٓأَبَانَا مُنِعَ مِنَّا ٱلۡكَيۡلُ فَأَرۡسِلۡ مَعَنَآ أَخَانَا نَكۡتَلۡ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَـٰفِظُونَ ٦٣
جا کاتێك گەڕانەوە بۆ لای باوکیان وتیان: باوکی بەڕێزمان، (کێشان و) پێوانمان لێ قەدەغە کراوە (تا بنیامینی
برامان لەگەڵ خۆماندا نەبەین)، کەواتە براکەمان لەگەڵ بنێرە تاپێوانە بکەین (بەدەست بەتاڵی نەگەڕێنەوە)، بەڵێن
بێت پارێزەرین بۆی. قَالَ هَلۡ ءَامَنُكُمۡ عَلَيۡهِ إِلَّا كَمَآ أَمِنتُكُمۡ عَلَىٰٓ أَخِيهِ مِن قَبۡلُ فَٱللَّهُ خَيۡرٌ حَـٰفِظٗاۖ
وَهُوَ أَرۡحَمُ ٱلرَّـٰحِمِينَ ٦٤ یەعقوبی باوکیان وتی: (ئەمە داخوازیەکی سەیرە) ئایا هەروا متمانەتان پێ بکەم
لەسەری مەگەر هەروەك پێشتر متمانەم پێکردن لەسەر یوسفی برای؟! (سەرئەنجام ڕازیان کرد و، ئەویش وتی)
کەواتە خوا چاکترین پارێزەرە هەر ئەو میهرەبانترینی میهرەبانانە. وَلَمَّا فَتَحُواْ مَتَـٰعَهُمۡ وَجَدُواْ بِضَـٰعَتَهُمۡ رُدَّتۡ
إِلَيۡهِمۡۖ قَالُواْ يَـٰٓأَبَانَا مَا نَبۡغِيۖ هَـٰذِهِۦ بِضَـٰعَتُنَا رُدَّتۡ إِلَيۡنَاۖ وَنَمِيرُ أَهۡلَنَا وَنَحۡفَظُ أَخَانَا وَنَزۡدَادُ كَيۡلَ بَعِيرٖۖ
ذَٰلِكَ كَيۡلٞ يَسِيرٞ ٦٥ کاتێکیش کەلوپەل و بارگە و بنەکانیان کردەوە بینیان هەرچی شتومەکیانە هەر ئەوە
خراوەتەوە بارەکانیان و گەڕێنراوەتەوە بۆیان، (ئینجا باوکیان بانگ کردو) وتیان: باوکی بەڕێزمان ئێمە چی بکرین،
چی بڵێین (لە بەرامبەر ئەو پاشا بەڕێزەوە) ئەوەتە هەرچی کەل و پەلمان هەیە گەڕێنراوەتەوە بۆمان و (تۆ ئەگەر
مۆڵەتی بنیامین بدەی) ڕزق و ڕۆزیی زۆر دەهێنین بۆ کەس و کارمان، براکەشمان دەپارێزین و باری
وشترێکیش زیاتر دەهینین، ئەو بارەش شتێکی ئاسانە. قَالَ لَنۡ أُرۡسِلَهُۥ مَعَكُمۡ حَتَّىٰ تُؤۡتُونِ مَوۡثِقٗا مِّنَ
ٱللَّهِ لَتَأۡتُنَّنِي بِهِۦٓ إِلَّآ أَن يُحَاطَ بِكُمۡۖ فَلَمَّآ ءَاتَوۡهُ مَوۡثِقَهُمۡ قَالَ ٱللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٞ ٦٦ یەعقوب وتی:
هەرگیز لەگەڵتاندا نایینێرم هەتا پەیمانێکی خواییم پێ نەدەن (سوێند نەخۆن) کە بێگومان بیهێننەوە بۆ لام، مەگەر
دەورە بدرێن و هیچ دەسەڵاتتان نەمێنێت، جا کاتێك پەیمانەکەیان دایە و سوێندیان بۆ خوارد، یەعقوب وتی:
خوا خۆی ئاگادارو چاودێرە بەو پەیمانەی کە بڕیارمان لەسەر داوە. وَقَالَ يَـٰبَنِيَّ لَا تَدۡخُلُواْ مِنۢ بَابٖ وَٰحِدٖ
وَٱدۡخُلُواْ مِنۡ أَبۡوَٰبٖ مُّتَفَرِّقَةٖۖ وَمَآ أُغۡنِي عَنكُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن شَيۡءٍۖ إِنِ ٱلۡحُكۡمُ إِلَّا لِلَّهِۖ عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُۖ
وَعَلَيۡهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ ٱلۡمُتَوَكِّلُونَ ٦٧ هە روەها وتی: کوڕەکانم، هەمووتان لە یەك دەروازەوە مەچنە ژوورەوە و لە
چەند دەروازەیەکی جیا جیاوە بچنە ژوورەوە (خۆتان بکەن بە شاردا)، دڵنیاش بن کە من ناتوانم هیچ شتێک
لەو بەڵاو پێشهاتانەی کە بڕیاری خوای لەسەر بگێڕمەوە لە ئێوە، هیچ فەرمان و بڕیارێک بۆ کەس نی یە، تەنها
بۆ خوا نەبێت، پشتم هەر بەو بەستووە و پشت و پەنام هەر ئەوە، جا دەبا ئەوانەی کە پاڵپشت و پشتیوانیان
دەوێت هەر پشت بەو ببەستن. وَلَمَّا دَخَلُواْ مِنۡ حَيۡثُ أَمَرَهُمۡ أَبُوهُم مَّا كَانَ يُغۡنِي عَنۡهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن
شَيۡءٍ إِلَّا حَاجَةٗ فِي نَفۡسِ يَعۡقُوبَ قَضَىٰهَاۚ وَإِنَّهُۥ لَذُو عِلۡمٖ لِّمَا عَلَّمۡنَـٰهُ وَلَـٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا

يَعۡلَمُونَ ۝٦٨ کاتێك چوونە ناوەوە بەو شێوەیەی کە باوکیان فەرمانی پێدابوون، جا وەنەبێت باوکیان توانیبێتی
فریایان بکەوێت و لە هیچ پێشهاتێك ڕزگاریان بکات کە بڕیاردادەی خوای لەسەرە، (ئەو ڕێنموویيە) تەنها
پێداویستیەکی دەروونی یەعقوب خۆی بوو، ڕایگەیاند، بەڕاستی یەعقوب خاوەنی زانستێك بوو، چونکە ئێمە
فێرمان کردبوو و بەڵام زۆربەی خەڵکی ڕاستەیەکان نازانن. وَلَمَّا دَخَلُواْ عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰٓ إِلَيۡهِ أَخَاهُۖ قَالَ إِنِّيٓ
أَنَا۠ أَخُوكَ فَلَا تَبۡتَئِسۡ بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ۝٦٩ کاتێکیش کە کوڕەکان چونە ژورەوە بۆ لای یوسف، بنیامینی
برای نزیك کردەوە لە خۆی و (لە فرسەتێکدا) وتی: بەڕاستی من یوسفی براتم، جا خەفەت مەخۆو خەمت
نەبێت بەو هەڵس و کەوتەی ئەوان دەیانکرد (چونکە من نەخشەم کێشاوە تۆ لێرە بهێڵمەوە، تا لە لای خۆم
ژیان بەسەر بەریت). فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمۡ جَعَلَ ٱلسِّقَايَةَ فِي رَحۡلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا ٱلۡعِيرُ
إِنَّكُمۡ لَسَٰرِقُونَ ۝٧٠ جا کاتێك یوسف بارگە و بنەی بۆ پێچانەوە و سازی کردن (خۆراك و دانەوێڵەی
پێویستی) پێبەخشین جامولکەی کێشان و پێوانی خستە ناو باری بنیامینی برایەوە، پاشان جارچیەك کە
بەدەنگی بەرز وتی: ئەی کاروانچیان ئێوە بەڕاستی دزن؟! قَالُواْ وَأَقۡبَلُواْ عَلَيۡهِم مَّاذَا تَفۡقِدُونَ ۝٧١ ئەوانیش
بەپەلە گەڕانەوە و هاتن بەرەو ڕوویان وتیان: چی دیار نیە؟ چیتان لێ ون بووە؟ قَالُواْ نَفۡقِدُ صُوَاعَ ٱلۡمَلِكِ
وَلِمَن جَآءَ بِهِۦ حِمۡلُ بَعِيرٖ وَأَنَا۠ بِهِۦ زَعِيمٞ ۝٧٢ پاسە وانەکان وتیان: جامولکە و دەفری پاشامان لێ ون بووەو
بۆی دەگەڕێن، هەر کەسێك هێنای باری وشترێکی بۆ هەیە (لێپرسراوەکەیان وتی): من دەبمە زامنی ئەو
بەڵێنە. قَالُواْ تَٱللَّهِ لَقَدۡ عَلِمۡتُم مَّا جِئۡنَا لِنُفۡسِدَ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا كُنَّا سَٰرِقِينَ۝٧٣ کوڕەکان وتیان: سوێند بە
خوا، بەڕاستی ئێوە چاك دەزانن کە ئێمە بۆ ئەوە نەهاتووین فەسادو خراپە لە زەویدا بکەین و ئێمە دزنین. قَالُواْ
فَمَا جَزَٰٓؤُهُۥٓ إِن كُنتُمۡ كَٰذِبِينَ ۝٧٤ پاسەوانەکان وتیان: ئەگەر (دەرکەوت) ئێوە درۆزن بوون، کەوابوو
پاداشتی ئەودزە چیە؟ قَالُواْ جَزَٰٓؤُهُۥ مَن وُجِدَ فِي رَحۡلِهِۦ فَهُوَ جَزَٰٓؤُهُۥۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلظَّٰلِمِينَ ۝٧٥
کوڕەکان وتیان: پاداشتەکەی ئەو کەسەی کە دەفرە دزراوەکە لەبارەکەیدا دەدۆزرێتەوە، ئەوە پاداشتەکەیەتی
(کە بریتیە لەوەی بارمتە بێت لای خاوەنی شتە دزراوەکە)، ئێمە ئا بەو شێوەیە تۆڵە لە ستەمکاران دەسێنین.
فَبَدَأَ بِأَوۡعِيَتِهِمۡ قَبۡلَ وِعَآءِ أَخِيهِ ثُمَّ ٱسۡتَخۡرَجَهَا مِن وِعَآءِ أَخِيهِۚ كَذَٰلِكَ كِدۡنَا لِيُوسُفَۖ مَا كَانَ لِيَأۡخُذَ
أَخَاهُ فِي دِينِ ٱلۡمَلِكِ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُۚ نَرۡفَعُ دَرَجَٰتٖ مَّن نَّشَآءُۗ وَفَوۡقَ كُلِّ ذِي عِلۡمٍ عَلِيمٞ ۝٧٦ ۞ ئینجا
یوسف خۆی دەستی کرد بەگەڕان بەبارەکاندا پێش ئەوەی باری بنیامینی برای بپشکنێت، لەوەودوا لەباری
براکەیدا دەری هێنا، ئا بەو شێوەیە یوسفمان فێری نەخشەی گلدانەوەی براکەی کرد، نەدەبوو بەدەستووری

پاشا براکەی گل بداتەوە، مەگەر ویستی خوای گەورەی لەسەر بێت، بەو شێوەیە چەندەها جار پلەو پایەی
هەر کەس کە بمانەوێت بەرزو بڵند دەکەینەوە و لە سەروو هەموو خاوەن زانست و زانیارێکەوە زانا و
شارەزاتر هەیە .قَالُوٓاْ إِن يَسۡرِقۡ فَقَدۡ سَرَقَ أَخٞ لَّهُۥ مِن قَبۡلُۚ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي نَفۡسِهِۦ وَلَمۡ يُبۡدِهَا لَهُمۡۚ
قَالَ أَنتُمۡ شَرّٞ مَّكَانٗاۖ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾ براکانی وتیان :ئەگەر ئەو دزی بکات، ئەوە براکەشی
بێگومان دزی کردووە لەمەوپێش، ئینجا یوسف ئەو قسە ناڕەواو تۆمەتە ناقۆڵایەی لەدڵی خۆیدا هێشتەوە و
نەیخستە ڕوو بۆ ئەوان، وتی: ئێوە لە کەسانێکی باش ناچن، جا خوا خۆی لە هەموو کەس زاناترە بەوەی کە
دەیڵێن و باسی دەکەن. قَالُواْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡعَزِيزُ إِنَّ لَهُۥٓ أَبٗا شَيۡخٗا كَبِيرٗا فَخُذۡ أَحَدَنَا مَكَانَهُۥٓۖ إِنَّا نَرَىٰكَ مِنَ
ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٧٨﴾ براکانی وتیان: جەنابی پاشا، بەڕاستی ئەم کوڕە باوکێکی پیری بەساڵاچووی هەیە، کەواتە
یەکێك لە ئێمە لەجیاتی ئەو گل بدەرەوە، چونکە بێگومان ئێمە تۆ بە پیاو چاك و چاکەخواز دەزانین. قَالَ مَعَاذَ
ٱللَّهِ أَن نَّأۡخُذَ إِلَّا مَن وَجَدۡنَا مَتَٰعَنَا عِندَهُۥٓ إِنَّآ إِذٗا لَّظَٰلِمُونَ ﴿٧٩﴾ یوسف وتی: پەنا بەخوا، ئەگەر هەڵەی وا
بکەین تەنها ئەو کەسە گل ئەدەینەوە کە شتومەکەکانمان لەلای دۆزیوەتەوە، خۆ ئەگەر وا نەکەین، ئەوە ئیتر
ئێمە بەڕاستی ستەمکارین. فَلَمَّا ٱسۡتَيۡـَٔسُواْ مِنۡهُ خَلَصُواْ نَجِيّٗاۖ قَالَ كَبِيرُهُمۡ أَلَمۡ تَعۡلَمُوٓاْ أَنَّ أَبَاكُمۡ قَدۡ
أَخَذَ عَلَيۡكُم مَّوۡثِقٗا مِّنَ ٱللَّهِ وَمِن قَبۡلُ مَا فَرَّطتُمۡ فِي يُوسُفَۖ فَلَنۡ أَبۡرَحَ ٱلۡأَرۡضَ حَتَّىٰ يَأۡذَنَ لِيٓ أَبِيٓ أَوۡ
يَحۡكُمَ ٱللَّهُ لِيۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلۡحَٰكِمِينَ ﴿٨٠﴾ ئینجا کاتێك کە نائومێد بوون لە پاشا، لە کەنارێکەوە بۆ خۆیان
دەستیان کرد بەچپەو ڕا گۆڕینەوە گەورەکەیان وتی: باشە، ئەی نەتان زانی کە بێگومان باوکتان بەڕاستی
پەیمانێکی لێ وەرگرتوون و خوایشی کردووە بە شایەت بەسەرتانەوە، پێشتریش ئاشکرایە کە چیتان کرد بە
یوسف و پیلانتان گێڕا دژی، ئیتر من هەرگیز ئەم سەر زەمین و وڵاتە بەجێ ناهێڵم هەتا باوکم مۆڵەتم دەدات،
یاخود خوا فەرمانێك بدات لە قازانجم بێت، ئەو زاتەش چاکترینی دادوەرانە. ٱرۡجِعُوٓاْ إِلَىٰٓ أَبِيكُمۡ فَقُولُواْ
يَٰٓأَبَانَآ إِنَّ ٱبۡنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدۡنَآ إِلَّا بِمَا عَلِمۡنَا وَمَا كُنَّا لِلۡغَيۡبِ حَٰفِظِينَ ﴿٨١﴾ بگەڕێنەوە بۆ لای باوکتان
و پێ بڵێن: ئەی باوکی بەڕێزمان، بێگومان کوڕەکەت دزی کردوو ئێمە ئاگامان لێ نەبووە، جگە لەوەی کە
زانیومانە، ئێمە لە شاراوە و نهێنیەکان شارەزا نین (نازانین ئەو کوڕە بۆ وای کرد). وَسۡـَٔلِ ٱلۡقَرۡيَةَ ٱلَّتِي كُنَّا فِيهَا
وَٱلۡعِيرَ ٱلَّتِيٓ أَقۡبَلۡنَا فِيهَاۖ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿٨٢﴾ حەز دەکەیت، لە خەڵکی ئەو شارەش بپرسە کە ئێمەی لێ
بووین، لەو کاروانەش بپرسە کە ئێمەی تێدا بووین و پیکەوە هاتینەوە ئێمە بەدڵنیاییەوە ڕاست دەڵێن و
ڕاستگۆشین. قَالَ بَلۡ سَوَّلَتۡ لَكُمۡ أَنفُسُكُمۡ أَمۡرٗاۖ فَصَبۡرٞ جَمِيلٌۖ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَأۡتِيَنِي بِهِمۡ جَمِيعًاۚ إِنَّهُۥ

هُوَ ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٨٣﴾ کاتێك کوڕەکان گەیشتنەوە لای باوکیان و بەسەرهاتەکەیان بۆ گێڕایەوە وتی :(وانیە)
بەڵکو دیسانەوە خۆتان پیلانێکی ترتان ڕێك خستووە، جا چارم نیە خۆگریەکی جوان نەبێت، ئومێدە
پەروەردگار هەموویانم بۆ بهێنێتەوە و بەهەموویان شاد بم، بەڕاستی ئەو زاتە زاناو دانایە. وَتَوَلَّىٰ عَنۡهُمۡ وَقَالَ
يَـٰٓأَسَفَىٰ عَلَىٰ يُوسُفَ وَٱبۡيَضَّتۡ عَيۡنَاهُ مِنَ ٱلۡحُزۡنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨٤﴾ ئەوسا چووە کەنارێکەوە و لێیان دوور
کەوتەوەو (بەدەم هەناسەی ساردو ئەسرینەوە) وتی: ئەی داخم بۆ یوسفی نازدار، (لە دڵم دەرناچێت یوسفی
جوان خاس و خوا ناسم ئەوەندە گریاو فرمێسکی هەڵوەران)، چاوەکانی سپی هەڵگەڕاو ئاوی سپی تێزاو
بینینی نەما لە ئاخ و داخ و خەفەت و ئێشدا، هەر خەم و پەژارەی خۆی دەخواردەوە. قَالُواْ تَٱللَّهِ تَفۡتَؤُاْ
تَذۡكُرُ يُوسُفَ حَتَّىٰ تَكُونَ حَرَضًا أَوۡ تَكُونَ مِنَ ٱلۡهَـٰلِكِينَ ﴿٨٥﴾ کوڕەکان بەزەییان بە باوکیاندا هاتەوەو)
وتیان: سوێند بە خوا تۆ هەر واز ناهێنیت یادی یوسف دەکەیت و ناوی دەبەیت تا وات لێ دێت پەکت
دەکەوێت یاخود تیا لە تیاچوون دەبیت. قَالَ إِنَّمَآ أَشۡكُواْ بَثِّي وَحُزۡنِيٓ إِلَى ٱللَّهِ وَأَعۡلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا
تَعۡلَمُونَ ﴿٨٦﴾ لە وەڵامیاندا وتی: بەڕاستی من باسی سکاڵا و غەم و پەژارەم هەر بۆ لای خوا دەبەم، ئەوەی من
دەیزانم لە لایەن خواوە (لە نەخشە و حیکمەتەکانی، لە پێشهات و ڕووداوەکاندا) ئێوە نایزانن. يَـٰبَنِيَّ ٱذۡهَبُواْ
فَتَحَسَّسُواْ مِن يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَاْيۡـَٔسُواْ مِن رَّوۡحِ ٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيۡـَٔسُ مِن رَّوۡحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡقَوۡمُ
ٱلۡكَـٰفِرُونَ ﴿٨٧﴾ دوای چەند ڕۆژێك یەعقوب فەرمانیدا بەکوڕەکانی) و وتی: کوڕەکانم بچنەوە و گوێ هەڵخەن بۆ
یوسف و براکەی، لە سۆزو میهرەبانی خوایش نائومێد مەبن، چونکە بەڕاستی کەس نائومێد نابێت لە سۆزو
میهرەبانی خوا جگە لە کەسانی خوانەناس و بێ باوەڕ. فَلَمَّا دَخَلُواْ عَلَيۡهِ قَالُواْ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلۡعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهۡلَنَا
ٱلضُّرُّ وَجِئۡنَا بِبِضَـٰعَةٍ مُّزۡجَىٰةٍ فَأَوۡفِ لَنَا ٱلۡكَيۡلَ وَتَصَدَّقۡ عَلَيۡنَآۖ إِنَّ ٱللَّهَ يَجۡزِي ٱلۡمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾ کاتێك
(گەشتنە میسر) و چوونە بارەگای یوسف وتیان: جەنابی پاشا ئێمە و کەس و کارمان نەهاتی و گرانی و
کوێرەوەریی زۆرمان تووش هاتووە وکەل و پەلێکی تیکەڵ و پێکەڵ و بێ نرخیشمان هێناوە، کەواتە چێمان
پێویستە بۆمان بپێوە و خێریشمان پێ بکە، بێگومان خوا پاداشتی خێر خوازان دەداتەوە. قَالَ هَلۡ عَلِمۡتُم مَّا
فَعَلۡتُم بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذۡ أَنتُمۡ جَـٰهِلُونَ ﴿٨٩﴾ ئینجا یوسف زانی کاتی ئەوە هاتووە کە خۆی بناسێنێت بۆیە
وتی: ئایا زانیتان و لە بیرتانە چیتان کرد بە یوسف و بەبراکەی کاتێك ئێوە نەفام بوون و ترسی خواتان لە دڵدا
نەبوو ؟ قَالُوٓاْ أَءِنَّكَ لَأَنتَ يُوسُفُۖ قَالَ أَنَا۠ يُوسُفُ وَهَـٰذَآ أَخِيۖ قَدۡ مَنَّ ٱللَّهُ عَلَيۡنَآۖ إِنَّهُۥ مَن يَتَّقِ وَيَصۡبِرۡ

فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٩٠﴾ هەموو بەسەرسوڕمانەوە چاویان ئەبڵەق بوو سەرنجیان داو وتیان:
ئایا بەڕاست، بۆچی تۆ یوسفیت؟! وتی: بەڵێ، من یوسفم و ئەمەش (بنیامین) ی برامە، بەڕاستی خوای
میهرەبان ڕێزی لێناوین و بەهرەمەندی کردووین، بێگومان ئەوەی خۆپاریز بێت لە گوناهو خۆگر بێت (لە
بەرامبەر پێشهاتەکانەوە، خوای گەورە دەرووی لێ دەکاتەوە) ئەوە بەڕاستی خوا پاداشتی چاکەکاران و
چاکەخوازان بەزایە نادات. قَالُواْ تَٱللَّهِ لَقَدۡ ءَاثَرَكَ ٱللَّهُ عَلَيۡنَا وَإِن كُنَّا لَخَٰطِـِٔينَ ﴿٩١﴾ ئینجا براکانی وتیان:
سوێندمان بەخوا بەڕاستی خوای گەورە ڕێزی تۆی داوە بەسەر ئێمەدا، ئێمە بەڕاستی کاتی خۆی بەهەڵەدا
چووین و گوناهبارین. قَالَ لَا تَثۡرِيبَ عَلَيۡكُمُ ٱلۡيَوۡمَۖ يَغۡفِرُ ٱللَّهُ لَكُمۡۖ وَهُوَ أَرۡحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿٩٢﴾ یوسف
وتی: خەمتان نەبێت ئەمڕۆ ئیتر هیچ سەر زەنشتێکتان لەسەر نی یە، خوا لێتان خۆش بێت، بێگومان ئەو زاتە
لە هەموو میهرەبانان میهرەبانترە. ٱذۡهَبُواْ بِقَمِيصِي هَٰذَا فَأَلۡقُوهُ عَلَىٰ وَجۡهِ أَبِي يَأۡتِ بَصِيرٗا وَأۡتُونِي بِأَهۡلِكُمۡ
أَجۡمَعِينَ ﴿٩٣﴾ یوسف هەواڵی باوکی پرسی، کە زانی نابینا بووە وتی: بڕۆن ئەم کراسەم بەرن و بیدەن بەسەرو
ڕووی باوکمدا بینایی بۆ دەگەڕێتەوە و چاوی چاك دەبێتەوە، پاشان هەموو کەس و کارتانم بۆ بهێنن بەگشتی.
وَلَمَّا فَصَلَتِ ٱلۡعِيرُ قَالَ أَبُوهُمۡ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَۖ لَوۡلَآ أَن تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾ کاتێك کاروان ئاوەدانی
بەجێهێشت و کەوتە ڕێ، باوکیان وتی :بەڕاستی من هەست بە بۆنی یوسف دەکەم ئەگەر بەبێ هۆش و
خەڵەفاوم نەزانن و (بڕوام پێبکەن). قَالُواْ تَٱللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَٰلِكَ ٱلۡقَدِيمِ ﴿٩٥﴾ ئەو کەسانەی کە لە لای بوون
وتیان: سوێند بەخوا بێگومان تۆ هەر لە ناو سەرگەردانی و خەیاڵە کۆنەکەی خۆتدایت!! فَلَمَّآ أَن جَآءَ ٱلۡبَشِيرُ
أَلۡقَىٰهُ عَلَىٰ وَجۡهِهِۦ فَٱرۡتَدَّ بَصِيرٗاۖ قَالَ أَلَمۡ أَقُل لَّكُمۡ إِنِّيٓ أَعۡلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٩٦﴾ ئینجا کە مژدە
هێنەرەکە گەیشت و کراسەکەیدا بەسەر دەم و چاویدا، خێرا بینای بۆ گەڕایەوە، چاوەکانی گەشایەوە، وتی: ئایا
من پێم نەوتن، بەڕاستی ئەوەی من دەیزانم لە لایەن خواوە، ئێوە نایزانن؟! قَالُواْ يَٰٓأَبَانَا ٱسۡتَغۡفِرۡ لَنَا ذُنُوبَنَآ
إِنَّا كُنَّا خَٰطِـِٔينَ ﴿٩٧﴾ دوای ماوەیەك کوڕەکان گەیشتن وهەموو شتێك ئاشکرا بوو وتیان :ئەی باوکی بەڕێزمان
داوای لێخۆشبوونی گوناهەکانمان بۆ بکە (لە خوای میهرەبان) بەڕاستی ئێمە گوناهکار بووین و بەهەڵەدا چوو
بووین. قَالَ سَوۡفَ أَسۡتَغۡفِرُ لَكُمۡ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾ باوکیان وتی: لە ئایندەدا داوای لێ
خۆشبوونتان لە پەروەردگارم بۆ دەکەم، بەڕاستی ئەو زاتە لێخۆشبوو میهرەبانە فَلَمَّا دَخَلُواْ عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰٓ
إِلَيۡهِ أَبَوَيۡهِ وَقَالَ ٱدۡخُلُواْ مِصۡرَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ ﴿٩٩﴾ ئینجا (کە هەموویان گەیشتنە میسر) چوونە لای
یوسف، باوك و دایکی هێنایە نزیکی خۆی و (ڕێزی زۆری بۆ دەربڕین، ئاخۆ چەندە دڵخۆش و کامەران

بووبن، دوای ئەو ماوە دوور و درێژە بە کوڕی جوان کردارو خواناسیان شاد بوون، ئیستاش پاشای میسرە)
و پێی وتن: ءان شاءالله، ئەگەر خوا ویستی بێت بەیەکجاریی وەرن بۆ میسر، بەوپەڕی شادی و ئارامی و
کامەرانی نیشتەجێ ببن. وَرَفَعَ أَبَوَيۡهِ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ وَخَرُّواْ لَهُۥ سُجَّدٗاۖ وَقَالَ يَـٰٓأَبَتِ هَٰذَا تَأۡوِيلُ رُءۡيَٰيَ مِن
قَبۡلُ قَدۡ جَعَلَهَا رَبِّي حَقّٗاۖ وَقَدۡ أَحۡسَنَ بِيٓ إِذۡ أَخۡرَجَنِي مِنَ ٱلسِّجۡنِ وَجَآءَ بِكُم مِّنَ ٱلۡبَدۡوِ مِنۢ بَعۡدِ أَن
نَّزَغَ ٱلشَّيۡطَٰنُ بَيۡنِي وَبَيۡنَ إِخۡوَتِيٓۚ إِنَّ رَبِّي لَطِيفٞ لِّمَا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ ئەوسا دایك
وباوکی بەرز کردەوە بۆ سەر تەختی پاشایەتی و حوکمڕانی خۆی، هەمووان کڕنووشیان بۆ برد (دیارە کە ئەوسا
دروست بووە و نیشانەی ڕێزو پێزانین بووە)، یوسف کە ئەمەی دی وتی: باوکی بەڕێزم ئەمە لێکدانەوەی
خەونەکەی ئەوسامە کە بەمنداڵی بینیم، ئەوەتە بێگومان پەروەردگارم هێنایەدی و بەڕاست دەرچوو، بەڕاستی
ئەو زاتە چاکەی لەگەڵدا کردم و بەسۆز بوو بۆم، کاتێك لە زیندان ڕزگاری کردم، ئەوەتە ئێوەی لە بیابانەوە
هێنایەوەو (بەیەك شادی کردینەوە) دوای ئەوەی شەیتان نێوانی من و براکانمی تێکدابوو، بەڕاستی پەروەردگارم
بەسۆزو بەلوتفە بۆ هەرشتێك کە دەیەوێت (پەلەی نیەو ڕێگەی بەشێنەیی بۆخۆش دەکات)، بێگومان ئەو زاتە
زانایە (بەنهێنی و ئاشکرای دروستکراوانی) و دانایە (بەنەخشەی ورد، هەرچی بیەوێت ئەنجامی دەدات).رَبِّ
قَدۡ ءَاتَيۡتَنِي مِنَ ٱلۡمُلۡكِ وَعَلَّمۡتَنِي مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِۚ فَاطِرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ أَنتَ وَلِيِّۦ فِي ٱلدُّنۡيَا
وَٱلۡأٓخِرَةِۖ تَوَفَّنِي مُسۡلِمٗا وَأَلۡحِقۡنِي بِٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٠١﴾ ئینجا یوسف پێغەمبەر چووە کەنارەوە و دەستەکانی
هەڵبڕی و نزای کردو وتی: پەروەردگارا بەڕاستی تۆ پاشایەتیت پێ بەخشیم و لە لێکدانەوەی خەو شارەزات
کردم، ئەی بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەوی، تۆ پشت و پەنا و یارو یاوەری منیت لە دنیاو قیامەتدا، داواکارم
کە بە موسڵمانی بم مرێنیت و بمخەیتە ڕیزی پاکانەوە و بمگەیەنیت بەکاروانی چاکان. ذَٰلِكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ ٱلۡغَيۡبِ
نُوحِيهِ إِلَيۡكَۖ وَمَا كُنتَ لَدَيۡهِمۡ إِذۡ أَجۡمَعُوٓاْ أَمۡرَهُمۡ وَهُمۡ يَمۡكُرُونَ ﴿١٠٢﴾ ئەی محمد ئەم بەسەر هات و
سەرگوزشتەیەی یوسف کە بۆت نیگا دەکەین لە هەواڵ و بەسەرهاتە شاراوەکانە، خۆ تۆ لە لای براکانی یوسف
نەبوویت کاتێك کە هەموویان بڕیاریاندا و پیلانیان دەگێڕا.... وَمَآ أَكۡثَرُ ٱلنَّاسِ وَلَوۡ حَرَصۡتَ بِمُؤۡمِنِينَ ﴿١٠٣﴾
دڵنیاش بە کە زۆربەی خەڵکی باوەڕدار نین، هەرچەندە تۆ زۆر بەپەرۆش بیت و هەوڵ بدەیت و تێ بکۆشیت.
وَمَا تَسۡـَٔلُهُمۡ عَلَيۡهِ مِنۡ أَجۡرٍۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ لِّلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٠٤﴾ ئەی محمدﷺ خۆ تۆ هیچ پاداشت و
بەخششێکت لێیان ناوێت لەسەر گەیاندنی پەیامەکە، ئەم قورئانە هیچی تر نی یە جگە لەوەی کە یادخەرەوەیە
بۆ هەموو خەڵکی جیهان. وَكَأَيِّن مِّنۡ ءَايَةٖ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ يَمُرُّونَ عَلَيۡهَا وَهُمۡ عَنۡهَا مُعۡرِضُونَ ﴿١٠٥﴾

چەندەها بەڵگەو نیشانە لە ئاسمانەکان و زەویدا هەن (لەسەر دەسەڵاتداریێتی و جوانکاری خوای پەروەردگار)
کەچی زۆربەی خەڵکی بەلایدا تێدەپەڕن و تێنافکرن و پشتی تێدەکەن. وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُم بِٱللَّهِ إِلَّا وَهُم
مُّشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾ جا زۆربەی زۆری خەڵکی باوەڕناهێنن بە خوای تاك و تەنها، بێ ئەوەی هاوەڵی بۆ بڕیار نەدەن
(بێگومان ئیمان و باوەڕی وا هیچ نرخی نیە و خوای گەورە لەو تاوانە خۆش نابێت). أَفَأَمِنُوٓاْ أَن تَأْتِيَهُمْ
غَٰشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ ٱللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ ٱلسَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾ ئایا ئەوانە لەوە ئەمینن و ناترسن کە
سزایەکی خوایی هەموویان بگرێتەوە و (لەناویان بەرێت)، یاخود کوتوپڕ قیامەت بەرپا ببێت لە کاتێکدا ئەوان
هەست بەنزیکی بەرپابوونی نەکەن. قُلْ هَٰذِهِۦ سَبِيلِىٓ أَدْعُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ ۚ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا۠ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِى ۖ وَسُبْحَٰنَ
ٱللَّهِ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾ ئەی پێغەمبەرﷺ ! تۆ بڵێ: ئا ئەمە ڕێگەو ڕێبازمە: من و شوێنکەوتوانم بانگ
دەکەین بۆ لای خوای پەروەردگار لەسەر بنچینەو بناغەیەکی ڕوون و ئاشکرا، پاکی و بێگەردیش بۆ زاتی
پەروەردگارە، من هیچ کاتێك لە موشریك و هاوەڵگەران نیم. وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوحِىٓ إِلَيْهِم
مِّنْ أَهْلِ ٱلْقُرَىٰٓ ۗ أَفَلَمْ يَسِيرُواْ فِى ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُواْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۗ وَلَدَارُ ٱلْءَاخِرَةِ
خَيْرٌ لِّلَّذِينَ ٱتَّقَوْاْ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾ ئێمە کەسمان نەناردووە لە پێش تۆدا جگە لە پیاوانێك کە هەڵمان
بژاردوون لە خەڵکی شارو شوێنەکان و نیگایان بۆ دەنێرین (تا پەیامی ئێمە بەرووونی بگەیەنن)، ئایا نەگەڕاون لە
زەویدا، تا تەماشا بکەن و سەرنج بدەن کە: چۆن بوو سەرئەنجامی ئەوانەی پێش ئەمان (کاتێك یاخی بوون)،
بێگومان جێگەو ڕێگەو خانووبەرەی بەهەشت لە قیامەتدا چاکترە بۆ ئەوانەی کە خواناس بوون و پارێزگاریان
کردووە، ئایا ئەوە عەقڵ و ژیریتان ناخەنەکار؟!.. حَتَّىٰٓ إِذَا ٱسْتَيْـَٔسَ ٱلرُّسُلُ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُواْ جَآءَهُمْ
نَصْرُنَا فَنُجِّىَ مَن نَّشَآءُ ۖ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ ٱلْقَوْمِ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ وا مەزانە کە ئەم
ڕێگەیە بەگوڵ و گوڵزار چێنراوە، بەڵکو پڕە لە ناخۆشی و ئازارو گەیشتووەتە ڕادەیەك کە: هەتا بگرە کاتێك
پێغەمبەران تووشی نائومێدی و بێ هیوایی دەبن و گومان وادەبەن کە بە ڕاستی ئەوان (بەرنامەکەیان) بە درۆ
زانراوە، ئەوە ئا لەو کاتی بێ هیواییەدا، سەرکەوتنی تایبەتی ئێمەیان بۆ دێت، ئەوسا ئەوەی بمانەوێت و
شایستەبێت ڕزگاری دەکەین، جا کەس نیە بتوانێت تۆڵەی توندو تیژی ئێمە لە کەسانی تاوانبارو تاوانکار
بگێڕێتەوە و بەرپەرچی بداتەوە. لَقَدْ كَانَ فِى قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُوْلِى ٱلْأَلْبَٰبِ ۗ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ
وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾ سوێند بێت
بەخوا بەڕاستی لە سەرگوزەشتە و بەسەرهاتی پێغەمبەران پەندو ئامۆژگاری هەیە بۆ کەسانی ژیرو هۆشمەند،

وەنەبێت ئەم قورئانە قسەو باسێك بێت هەڵبەسترابێت، بەڵكو بەڕاست دانەری ئەوەیە كە لە پێش خۆیەوە هاتووە (تەورات و ئینجیل) و ڕوونكەرەوە و جیاكردنەوەی هەموو شتێكی پێویستە لەئاییندا، ڕێنومیی و ڕەحمەتیشە بۆ كەسانێك باوەڕ دەهێنن.